

«Θαλής – Μορφές δημόσιας κοινωνικότητας στην αστική Ελλάδα του 20ού αιώνα: σύλλογοι, δίκτυα κοινωνικής παρέμβασης και συλλογικές υποκειμενικότητες»

Πάρις Παπαμίχος Χρονάκης

University of Illinois at Chicago

Το περιοδικό *El Makabeo*

Εισαγωγικά σχόλια

Το εβραϊκό σιωνιστικό περιοδικό *El Makabeo* (Ο Μακαβαίος) κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στη Θεσσαλονίκη την εβραϊκή πρωτοχρονιά του έτους 5673, ή αλλιώς το Σεπτέμβριο του 1912 σύμφωνα με το γρηγοριανό ημερολόγιο. Επρόκειτο για ετήσιο έντυπο, η μακρόχρονη εκδοτική πορεία του οποίου αντανάκλυνε ευρύτερες ανακατατάξεις στη σωματειακή οργάνωση και στη συλλογική δράση της σιωνιστικής νεολαίας στην πόλη. Μέχρι το 1916 το περιοδικό εξέδιδε ο πρωτοπόρος γυμναστικός σύλλογος Μακαμπί. Το 1917 η ευθύνη της έκδοσης πέρασε για ένα έτος στη Σιωνιστική Ομοσπονδία Θεσσαλονίκης, το δευτεροβάθμιο συντονιστικό όργανο των κυριότερων σιωνιστικών σωματείων της πόλης στη σύσταση του οποίου η Μακαμπί είχε πρωτοστατήσει. Στη συνέχεια, και μετά από πιθανή διακοπή ενός χρόνου λόγω της καταστροφικής πυρκαγιάς του Αυγούστου 1917, τη σύνταξη ανέλαβε από το 1919 ο σιωνιστικός σύλλογος νέων Θεόδωρος Χερτσλ προϊόν της συγχώνευσης του προσκοπικού τμήματος της Μακαμπί με τα σωματεία Μεβασερέτ Σιών (Κήρυκας της Σιών) και Καντίμα (Ομόνοια). Τέλος, από το 1929 και εξής, το περιοδικό εκδίδει ξανά ο αυτονομημένος πλέον σύλλογος Μακαμπί. Το τελευταίο εντοπισμένο τεύχος κυκλοφόρησε το 1930, αλλά με βάση τα μέχρι σήμερα γνωστά στοιχεία της έρευνας παραμένει άγνωστο αν ακολούθησαν και άλλα.

Το *El Makabeo* αυτοπροσδιοριζόταν εναλλακτικά ως «έκδοση», «μπροσούρα» και «λογοτεχνική επιθεώρηση». Αν και σωματειακό έντυπο, οι θεματικές που κάλυπτε και το αναγνωστικό κοινό στο οποίο απευθυνόταν το διαφοροποιούσαν από τους ετήσιους απολογισμούς δράσης και τα επετειακά αλμανάκ ποικίλης ύλης τα οποία και χαρακτήριζαν ως τότε την έντυπη παραγωγή των εβραϊκών σωματείων της πόλης. Το *El Makabeo* συνιστούσε τομή γιατί αποτελούσε οργανικό τμήμα μιας ευρύτερης παραγωγής λόγου γύρω από την εβραϊκή νεανική ταυτότητα. Η έκδοσή του αντανάκλυνε τη μεγάλη σημασία που απέδιδαν οι σιωνιστές στην έντυπη προπαγάνδα καθώς και τη συστηματική τους προσπάθεια να διευρύνουν το ακροατήριό τους προσεγγίζοντας, οργανώνοντας και αναπλάθοντας μια νέα και ιδιαίτερα κρίσιμη για το εθνικό τους όραμα κοινωνική ομάδα, την εβραϊκή νεολαία. Ο τίτλος του περιοδικού (ευθεία αναφορά στους αρχαίους πολεμιστές Μακκαβαίους), τα κείμενα που φιλοξενούσε, όπως και οι ολοσέλιδες φωτογραφίες των προσκόπων και των νέων αθλητών που τα συνόδευαν έφεραν τη νεολαία στο προσκήνιο μέσα από τη διπλή αναπαράστασή της ως πρόβλημα αλλά και ως λύση: την μετέτρεψαν σε διακύβευμα, την κατέστησαν αντικείμενο εντατικής μέριμνας, την προβίβασαν σε σύμβολο επενδυμένο με πλήθος νοημάτων και τελικά την αναγόρευσαν σε πρωταγωνιστικό φορέα της αναγέννησης του εβραϊκού έθνους και ασφαλή ενδείκτη της προόδου του σιωνιστικού εγχειρήματος.

Τα πολυσέλιδα *El Makabeo* περιλάμβαναν μια πλούσια γκάμα κειμένων όλα με σαφή ιδεολογικό προσανατολισμό. Τις ευχές για το νέο έτος, με τις οποίες και άνοιγε το κάθε τεύχος, ακολουθούσαν συνήθως μεταφράσεις λογοτεχνικών κειμένων διδακτικού περιεχομένου, ενθουσιώδεις ταξιδιωτικές εντυπώσεις από την Παλαιστίνη, εμπειριστατωμένες αναφορές για την πρόοδο του σιωνιστικού έργου στην πατρώα γη, κανονιστικά κείμενα για τη σημασία του προσκοπισμού, της γυμναστικής και του αθλητισμού, και τέλος εκτενείς απολογισμοί του πολυποίκιλου έργου του σωματείου κατά το περασμένο έτος. Η θεματική και ειδολογική ποικιλία των κειμένων αυτών φωτίζει την ιστοριογραφικά άγνωστη πολιτισμική διάσταση του σιωνιστικού κινήματος στη Θεσσαλονίκη και ευρύτερα στον σεφαραδίτικο εβραϊσμό του μεσοπολέμου. Υπογραμμίζει τη στενή συνάφεια της αισθητικής απόλαυσης με την ιδεολογική ταύτιση και την πολιτική δράση και αναδεικνύει το εύρος και βάθος της τοπικής σιωνιστικής πολιτικής κουλτούρας. Τα κείμενα προσφέρουν ένα πανόραμα των προβληματισμών και των στοχεύσεων των ιθύνοντων, εκφράζουν το διπλό τους φόβο για τους κινδύνους της αφομοίωσης και του κομμουνισμού, και μαρτυρούν για τη φιλοδοξία του σιωνιστικού κινήματος να αναμορφώσει ηθικά, διανοητικά και σωματικά τον εβραϊκό εαυτό μέσα από την προσφορά μιας ολοκληρωμένης σωματειακής κοινωνικότητας και την καλλιέργεια μιας αυθεντικά «εβραϊκής ζωής» μεταξύ της νεολαίας.

Στο *El Makabeo* συνυπάρχουν μεταφράσεις καταξιωμένων λογοτεχνών, όπως ο «εθνικός ποιητής» Ναχούμ Μπιάλικ, και πρωτότυπα λογοτεχνήματα νέων ντόπιων συγγραφέων, όπως ο νεαρός Μικαέλ Μόλχο. Το περιοδικό αποτέλεσε όχημα πολιτισμικής μεταφοράς και τοπικής οικείωσης μιας αναδύομενης «εθνικής» εβραϊκής πνευματικής παραγωγής συνεχίζοντας και ανανεώνοντας με τον τρόπο αυτό το ρεύμα μετάφρασης και προσαρμογής στα ισπανοεβραϊκά εμβληματικών κειμένων της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας που χαρακτήρισε την δημιουργική εγκόλπωση της δυτικής νεωτερικής κουλτούρας από τις εβραϊκές κοινότητες της ύστερης Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Στις σελίδες του το τοπικό επικοινωνεί με το διεθνές. Η πράξη της μετάφρασης, η κυκλοφορία επιλεγμένων κειμένων από το ασκεναζίτικο στο σεφαραδίτικο πολιτισμικό σύμπαν, συνέβαλε στη συγκρότηση ενός διεθνικού σιωνιστικού λογοτεχνικού κανόνα, στην διαμόρφωση μιας εθνικής εβραϊκής λογοτεχνίας στις χώρες της διασποράς. Αντίστροφα, το περιοδικό πρόσφερε ένα βήμα έκφρασης σε τοπικούς συγγραφείς, -ιστοριοδίφες, διανοούμενους και ιδεολόγους- εγγράφοντας εκ νέου την τοπική παραγωγή σε ένα ευρύτερο διανοητικό και ιδεολογικό πλαίσιο.

Γλώσσα του περιοδικού ήταν τα ισπανοεβραϊκά σε γραφή ρασί. Τα κείμενα στα γαλλικά (την άλλη κύρια γλώσσα των εγγράμματων εβραϊκών μεσοστρωμάτων) είναι ελάχιστα, ενώ μόλις το 1930 εμφανίζεται το πρώτο κείμενο στα ελληνικά, οι ευχές του δημάρχου Νικόλαου Μάνου προς το περιοδικό με την ευκαιρία της εβραϊκής πρωτοχρονιάς. Λιγοστά είναι επίσης και τα κείμενα στα εβραϊκά –κάποια ποιήματα για το νέο έτος και ορισμένα σιωνιστικά τραγούδια. Γλωσσικά, το *El Makabeo* ακολούθησε τη γενικότερη τάση μεταξύ των πολυάριθμων σιωνιστικών εντύπων της Θεσσαλονίκης να γράφονται στα ισπανοεβραϊκά. Η επιλογή αυτή αντανακλά τον έντονα τοπικό χαρακτήρα του σιωνιστικού κινήματος στην Ελλάδα, κύρια βάση και πεδίο δράσης του οποίου ήταν η Θεσσαλονίκη και σε μικρότερο βαθμό οι υπόλοιπες εβραϊκές κοινότητες της Μακεδονίας και Θράκης. Η χρήση των ισπανοεβραϊκών δυσχέρανε την επικοινωνία μεταξύ των ελληνόφωνων Εβραίων της Παλαιάς Ελλάδας και των ισπανόφωνων των Νέων Χωρών, όπως και μεταξύ των Ρωμανιωτών και των Σεφαραδιτών και καθυστέρησε την ανάπτυξη ενός πραγματικά ελληνικού σιωνιστικού κινήματος. Επέτρεψε ωστόσο στους θεσσαλονικείς σιωνιστές να επικοινωνήσουν με ένα ευρύτερο και λαϊκότερο ακροατήριο μέσα στην πόλη τους και να επεκτείνουν την επιρροή τους πέρα από τα γαλλομαθή μεσαία και

ανώτερα στρώματα. Η επιλογή αυτή τους ισχυροποίησε έναντι των αφομοιωτών αντιπάλων τους εντός της κοινότητας, αλλά τους κατέστησε ευάλωτους στις επικρίσεις των αντιπάλων τους εκτός αυτής. Ο χριστιανικός τύπος της πόλης τους κατηγορούσε συστηματικά επειδή σε αντίθεση με τους σιωνιστές άλλων ευρωπαϊκών κρατών αρνούσαν να χρησιμοποιήσουν την επίσημη γλώσσα της χώρας όπου ζούσαν, δηλαδή τα ελληνικά, ενώ επιπρόσθετα απέφευγαν να εκφραστούν στη δική τους εθνική γλώσσα, τα εβραϊκά, γεγονός παράδοξο για ένα εθνικό κίνημα. Στο λόγο των χριστιανών αντισιωνιστών ο προβληματισμός γύρω από τα ισπανοεβραϊκά συγκροτούσε ένα διπλό πολιτικό επιχείρημα: αφενός τεκμηρίωνε την ανθελληνική συμπεριφορά των σιωνιστών και αφετέρου αμφισβητούσε τον καθεαυτό εθνικό χαρακτήρα του κινήματός τους. Η απονομιμοποίηση των ισπανοεβραϊκών, μια ευρύτερη διαδικασία που είχε ξεκινήσει με την διάχυση των γαλλικών κατά την ύστερη οθωμανική περίοδο, συνεχίστηκε καθόλη τη διάρκεια του μεσοπολέμου καθώς με την εξαίρεση των εβραίων κομμουνιστών, ούτε οι οπαδοί της αφομοίωσης ούτε και οι σιωνιστές υπερασπίστηκαν τη χρήση τους σε επίπεδο αρχής. Αντίθετα, αντιμετώπισαν το παραδοσιακό ιδίωμα των Εβραίων της Θεσσαλονίκης με απαξία, ως ένα γλωσσικό απολίθωμα ακατάλληλο να εκφράσει τις πραγματικότητες του νεωτερικού κόσμου και τη νέα εβραϊκή εθνική ταυτότητα. Ωστόσο, η πληθώρα των σιωνιστικών εντύπων που κυκλοφόρησαν στην ελληνική Θεσσαλονίκη έδωσε στην πράξη νέα πνοή στη χρήση των ισπανοεβραϊκών. Σε μια περίοδο εξελληνισμού, ενίσχυσαν τη χρήση τους στη δημόσια σφαίρα, ανανέωσαν και πλούτισαν το λεξιλόγιό τους και επιβεβαίωσαν την μεγάλη προσαρμοστικότητα τους. Το *El Makabeo*, με την πληθώρα των μεταφράσεων και των πρωτότυπων άρθρων που περιείχε, τα θεωρητικά, ηθικοπλαστικά και λογοτεχνικά του κείμενα, συνέβαλε στην επικοινωνία των ισπανοεβραϊκών με άλλες γλωσσικές κουλτούρες, στον εμπλουτισμό των εκφραστικών τους μέσων, στην εισαγωγή νέων όρων, και στην οικείωση μιας νέας πολιτικής γλώσσας, του σιωνισμού, μετατρέποντας τελικά τα ισπανοεβραϊκά σε εργαλείο άρθρωσης μιας νεάς εβραϊκότητας.

Ο κατάλογος περιλαμβάνει τους πίνακες περιεχομένων του *El Makabeo* για τα έτη 1912-1917, 1919-1921, 1923-1927 και 1930-1931. Τα αντίστοιχα τεύχη εντοπίστηκαν στη βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου Μπεν Τσβι της Ιερουσαλήμ και στη βιβλιοθήκη του συλλόγου Μπνέ Μπριτ στην Αθήνα. Ο κατάλογος περιέχει επίσης τον πίνακα περιεχομένων του νεανικού σιωνιστικού περιοδικού *El Dror* του έτους 1928. Το συγκεκριμένο περιοδικό εξέδιδε επίσης ετησίως ο σύλλογος Θεόδωρος Χερτσλ και αφορούσε επίσης τους προσκόπους Μακαμί. Το συγκεκριμένο τεύχος είναι το μοναδικό που εντοπίστηκε, επομένως είναι πιθανό το *El Dror* να αποτέλεσε μια εφήμερη μετονομασία του *El Makabeo*. Για το λόγο αυτό κρίθηκε σκόπιμο να συμπεριληφθεί. Στον κατάλογο καταγράφονται το όνομα του συγγραφέα, η μετάφρασή του στα ελληνικά αν πρόκειται για ψευδώνυμο, και οι τίτλοι των κειμένων στο πρωτότυπο και σε μετάφραση. Ο πρωτότυπος τίτλος στα ισπανοεβραϊκά και στα εβραϊκά δίνεται μεταγραμμένος στο λατινικό αλφάβητο.

Ευχαριστώ τον Τζέκυ Μπενμαγιόρ για την επιμέλεια της μεταγραφής και της μετάφρασης όπως και για τις πολύτιμες γλωσσολογικές και ιστορικές του υποδείξεις. Ευχαριστώ επίσης τον πρώην διευθυντή του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδας Λέων Γαβριηλίδη που μου έδωσε την άδεια να ερευνήσω την πολύτιμη βιβλιοθήκη του συλλόγου Μπενέ Μπερίτ.

Πίνακας Περιεχομένων

El Makabeo 5673 (12.9.1912-1.10.1913)

- Dos byervos [Δύο λέξεις], σ. 1
- Shmuel Daud Amarilyo, Vinos naturales e artifizyales [Κρασιά φυσικά και τεχνητά], σ. 1
- Abraham Askenazi, Al miftan hashana [Με την είσοδο του έτους], σ. 2
- Ben Israel [Γιος του Ισραήλ], La asimilasyon. Israel yikon laad [Η αφομοίωση. Το Ισραήλ θα ιδρυθεί για πάντα], σ. 3
- Shlomo Yosef Garger, Despertamyento! [Αλύτρωση!], σ. 6
- Yermiahu, Revista djudia del 5672 [Εβραϊκή επιθεώρηση του 5672], σ. 9
- Makabi, Los djidyos e la zimmastika [Οι Εβραίοι και η γυμναστική], σ. 12
- Eliahu Cohen, Esfuenyos radyozos [Ακτινοβόλοι ύπνοι], σ. 14

El Makabeo 5674 (2.10.1913-20.9.1914)

- Abraham Askenazi, Al miftan hashana [Με την είσοδο του έτους], σ. 1
- Isaac Rafael Molho, Revista djudia de la anyada 5673 [Εβραϊκή επιθεώρηση του έτους 5673], σ. 2
- Asher, Una universidad djudia en Palestina [Ένα εβραϊκό πανεπιστήμιο στην Παλαιστίνη], σ. 5
- Abraham Shmuel Rekanati, Istoriko de la organizasyon mondyala Makabi [Ιστορικό της παγκόσμιας οργάνωσης Μακαμπί], σ. 7
- Abraham Shmuel Rekanati, La onra de la societa Makabi de Saloniko en 5673 [Το έργο του συλλόγου Μακαμπί της Θεσσαλονίκης το 5673], σ. 8
- Debora¹, Ermanos, a la onra, por muestra renasensya! [Αδερφοί, στο έργο για την αναγέννησή μας!], σ. 12
- Ben Aaron², El movimyento zimmastikal djidyo komo faktor de renasensya nasyonala en el galut [Η εβραϊκή γυμναστική κίνηση ως παράγοντας της εβραϊκής αναγέννησης στην εξορία], σ. 14
- Rezenerasyon fizika del djudaizmo [Η σωματική αναγέννηση του εβραϊσμού], σ. 15
- Eliau Aelion, El Meshiah de Boris [Ο Μεσσίας του Μπόρις], σ. 20
- Abraham Askenazi, Kantes Makabeos [Τραγούδια της Μακαμπί], σ. 24
- Los Makabeos [Οι Μακαβαίοι], σ. 25
- Biva la Makabi [Ζήτω η Μακαμπί], σ. 25
- Shlomo Yosef Garger, Alyer e oy [Τότε και τώρα], σ. 26

El Makabeo 5675 (21.9.1914-8.9.1915)

- Abraham Askenazi, Al miftan hashana [Με την είσοδο του έτους], σ. 1
- Isaak Rafael Molko, Revista djudia del 5674 [Εβραϊκή επιθεώρηση του 5674], σ. 2
- Yehudi Balev [Εβραίος στην Καρδιά], Una onra fekonde. Los estudyantes djidyos salonikyotes en Palestina [Μια γόνιμη εργασία. Οι εβραίοι θεσσαλονικείς σπουδαστές στην Παλαιστίνη], σ. 5

¹ Βιβλικό πρόσωπο, τέταρτη δικαστής του Ισραήλ πριν από την εγκαθίδρυση της μοναρχίας, πολεμίστρια, προφήτισσα και σύζυγος του Λαπιδότ.

² Ψευδώνυμο του Ααρών Πάρδο.

- Ish Hail [Ανδρειωμένος], La onra mondyala akomplida por las sosietas djudias de zinnastika Makabi, 1903-1914 [Το έργο που επιτέλεσαν οι εβραϊκοί γυμναστικοί σύλλογοι Μακαμπί, 1903-1914], σ. 9
- Asher, Una yaga timidoza de nuestro djudaizmo. Las eskolas kongreganistas de los freres e soeures [Μια ανησυχητική πληγή του εβραϊσμού μας. Τα ιεραποστολικά σχολεία], σ. 11
- Rebeka³, Por nuestras izas [Για τις κόρες μας], σ. 14
- Yaakov Abraham Tazartes, La nueva alma djudia [Η νέα εβραϊκή ψυχή], σ. 15
- Ben Dati [Θρήσκος], Agudat Israel [Ενότητα του Ισραήλ], σ. 19
- Hovev Zion [Εραστές της Σιών], El ritorno a la agricultura [Η επιστροφή στη γεωργία], σ. 22
- Ben Aaron, El poalei sionismo, o el sosyal sionismo [Ο εργατικός σιωνισμός, ή ο σοσιαλιστικός σιωνισμός], σ. 26
- Abraham Shmuel Rekanati, La onra dela societa Makabi en 5674 [Το έργο του συλλόγου Μακαμπί το 5674], σ. 33
- Marko Albala, El koraze de un djidygo [Το κουράγιο ενός Εβραίου], σ. 37
- Eliahu Ahilini, Senas de la vida djudia. Un rabino de el galut [Σκηνές της εβραϊκής ζωής. Ένας ραβίνος στην εξορία], σ. 39
- Ben Brit, El orden independyente de B'nei B'rit [Η ανεξάρτητη Στοά Μπνέι Μπριτ], σ. 45
- Deborah, A los padres e madres djidyos! A la gioventud feminina! [Προς τους εβραίους πατέρες και μητέρες! Προς τη γυναικεία νεότητα!], σ. 46

El Makabeo 5676 (9.9.1915-27.9.1915)

- Al miftan hashana. Bein arbaim [Με την είσοδο του έτους. Το λυκόφως], σ. 1
- Ishak Rafael Molko, Revista djudia del 5675 [Εβραϊκή επιθεώρηση του 5675], σ. 2
- Merkado Yosef Kovo, Impresyones de Erev Rosh Hashana (suenires de chikes) [Εντυπώσεις του Ροζ Ασανά (παιδικές αναμνήσεις)], σ. 6
- Asher, Grandes muertes djidyos del anyo. Daud Volfson kapo de la Organizasyon Sionista [Μεγάλοι εβραϊκοί θάνατοι του έτους. David Wolfson, αρχηγός της Σιωνιστικής Οργάνωσης], σ. 9
- Mitamel [ο Γυμναζόμενος], La gimnastika e su utilidad [Η γυμναστική και η χρησιμότητά της], σ. 13
- Abraham Shmuel Rekanati, La aktivita dela societa Makabi de Saloniko en 5675 [Η δραστηριότητα του συλλόγου Μακαμπί της Θεσσαλονίκης το 5675], σ. 17
- Tsipora⁴, Redjudaizimos-nos! [Ας επανεβραιοποιηθούμε!], σ. 44.
- Debora, Las institusyones komunalas e muestras muzeres [Οι κοινοτικοί θεσμοί και οι γυναίκες μας], σ. 47
- Ben Aaron, La edukasyon nasyonala. Sos raportos kon ebreo e el judeo espanyol [Η εθνική εκπαίδευση. Οι σχέσεις της με τα εβραϊκά και τα ισπανοεβραϊκά], σ. 49

El Makabeo 5677 (28.9.1915-16.9.1916)

- Al miftan hashana [Με την είσοδο του έτους], σ. 1
- David Isaak Florentin, Revista Djudia del 5676 [Εβραϊκή επιθεώρηση του 5676], σ. 2
- Merkado Yosef Covo, Souvenires de chikes. Komo se dizvilupo en mi el gusto delos kampos [Παιδικές αναμνήσεις. Πώς μου αναπτύχθηκε η αγάπη για την εξοχή], σ. 5
- Ben Sion [Γιος της Σιών], El amor djidygo [Η εβραϊκή αγάπη], σ. 7

³ Βιβλικό πρόσωπο, σύζυγος του Ισαάκ και μητέρα του Ιακώβ.

⁴ Το όνομα της συζύγου του Μωσέ.

- Yosef Uziel, Nuestra manseves. Dyez anyos antes e agora. Kontribusyones ala istorya del despertamyento nasyonal en Saloniko [Η νεολαία μας. Δέκα χρόνια πριν και τώρα. Συμβολές στην ιστορία της εθνικής αφύπνισης στη Θεσσαλονίκη], σ. 13
- Sfog [Σφουγγάρι], La onra de la Makabi en el 5676 [Το έργο της Μακαμπί το 5676], σ. 19
- Israel [Ισραήλ], Nosyones de zimmastika [Έννοιες της γυμναστικής], σ. 25
- Gideon, El drapelo [Η σημαία], σ. 27
- H. Alvo, Muestro poeta nasyonal. La onra literarya de Haim Nahman Bialik [Ο εθνικός μας ποιητής. Το λογοτεχνικό έργο του Χαΐμ Ναχμάν Μπιάλικ], σ. 29
- Tzipora, El kongreso djidyo [Το εβραϊκό συνέδριο], σ. 38
- Poel Zion [Εργάτης της Σιών], El sionizmo. Su programa – sus institusyones [Ο σιωνισμός. Το πρόγραμμά του – οι θεσμοί του], σ. 40
- Lagrimas de espozo [Συζυγικά δάκρυα], σ. 45
- Shlomo Yosef Garger, La guardyana djudia [Η εβραϊκή φρουρά], 48
- Eliahu Franses, Los djidyos en el komercio. Sus kualidades komercialas e sus situasyon en el mondo [Οι Εβραίοι στο εμπόριο. Οι εμπορικές τους ικανότητες και η θέση τους στον κόσμο], σ. 59
- Kronolozia sionista [Σιωνιστικό χρονολόγιο], σ. 67

El Makabeo 5678 (17.9.1917-6.9.1918)

- A. Habib, Al miftan hashana [Με την είσοδο του έτους], σ. 1
- David Ishak Florentin, Revista dela anyada 5678 [Επιθεώρηση του έτους 5678], σ. 2
- Yosef Uziel, Sionizmo politiko, pratiko, kultural. Una konversasyon kon Dr. Margurg [Πολιτικός, πρακτικός και πολιτισμικός σιωνισμός. Μια συζήτηση με τον Δρ. Μάρπουργ], σ. 5
- M. Besanchi, En la komunita djudia. El estado actual [Στην εβραϊκή κοινότητα. Η παρούσα κατάσταση], σ. 9
- El sionizmo en Amerika [Ο σιωνισμός στην Αμερική], σ. 16
- Ben Sion [Γιος της Σιών], El sionizmo en Saloniko [Ο σιωνισμός στη Θεσσαλονίκη], σ. 21
- Mikael Molko, La kultura ebrea en Amerika [Η εβραϊκή κουλτούρα στην Αμερική], σ. 23
- Zak Perahia, El skaoutizmo e su rolo [Ο προσκοπισμός και ο ρόλος του], σ. 26
- Leon Abastado, Impresyones de viaze en Palestina e en Siria [Ταξιδιωτικές εντυπώσεις από την Παλαιστίνη και την Συρία], σ. 29
- Eliahu Franses, La mujer djudia e el sionizmo [Η εβραία γυναίκα και ο σιωνισμός], σ. 32
- Yosef Angel, El rolo de las masas en las organizasyones nasyonalas [Ο ρόλος των μαζών στις εθνικές οργανώσεις], σ. 34
- Ivri [Εβραίος], La komisyon sionista en Palestina [Η σιωνιστική επιτροπή στην Παλαιστίνη], σ. 38

El Makabeo 5680 (25.9.1919-12.9.1920)

- Eliahu P. Barzilai, Avodatenu Hatarbutit. Bishnat 5679 [Η πολιτισμική μας δράση το έτος 5679], σ. 2
- Yosef Uziel, Revista de la anyada 5679 [Επιθεώρηση του έτους 5679], σ. 5
- Haim Nahman Bialik, Literatura de guera. El bayle de la muerte [Λογοτεχνία του πολέμου. Ο χορός του θανάτου], σ. 9
- David S. Benveniste, El rolo del djudaizmo sefaradi en la restorasyon de nuestro puevlo [Ο ρόλος του σεφαραδίτικου εβραϊσμού στην αποκατάσταση του λαού μας], σ. 12

- Elie Franses, Istoryas sosyales. Los djidios e el movimyento por la libertad rusa [Κοινωνικές ιστορίες. Οι Εβραίοι και το κίνημα για την ρωσική ελευθερία], σ. 19
- El erante [Ο περιπλανώμενος], σ. 27
- Por la renasensya de Israel. Muestrros doveres dela ora prezente [Για την αναγέννηση του Ισραήλ. Τα καθήκοντά μας αυτή την ώρα], σ. 28
- La moral del skautismo [Η ηθική του προσκοπισμού], σ. 42
- Ala okazyon de su 70o aniversaryo. Doktor Max Nordau. El pensador e el sionismo [Με την ευκαιρία της εβδομηκοστής επετείου του. Ο Δρ. Μαξ Νόρδου. Ο στοχαστής και ο σιωνισμός], σ. 45
- Mazal Tov. Komedyas en 1 akto [Συγχαρητήρια. Κωμωδία σε μία πράξη], σ. 53
- Yosef Angel, El sionismo sosyalista. La doktrina – el movimyento [Ο σοσιαλιστικός σιωνισμός. Το δόγμα – το κίνημα], σ. 58
- David Isak Florentin, Loke tenemos a azer [Αυτό που πρέπει να κάνουμε], σ. 68
- Shulema Yosef Garger, El kante dela regmesyon. Novella [Το τραγούδι της λύτρωσης. Διήγημα], σ. 1

El Makabeo 5681 (13.9.1920-2.10.1921)

- Prefas [Πρόλογος], σ. 1
- La Palestina [Η Παλαιστίνη], σ. 2
- P. L., Nuestra lingua [Η γλώσσα μας], σ. 53
- Merkado Yosef Kovo, Suvenires de chikos e de manseves. Mi entrada al liseo imperyal (fragmentos) [Παιδικές και νεανικές αναμνήσεις. Η εισαγωγή στο Αυτοκρατορικό Λύκειο (αποσπάσματα)], σ. 57
- David Fristin, Thiat Ametim (Ανάσταση των νεκρών), σ. 66
- Izhac Epstein, La justice juive à l' égard des non-Juifs [Η εβραϊκή δικαιοσύνη όσον αφορά τους μη Εβραίους], σ. 76

El Makabeo 5682 (3.10.1921-22.9.1921)

- Ben Sion Uziel, El akahal [Προς την σύναξη], σ. 1
- Yosef Uziel, El lavoro verdadero [Η πραγματική εργασία], σ. 3
- Eli Franses, Sionismo e zimmastika [Σιωνισμός και γυμναστική], σ. 6
- M. I. Selyovski, A shlihot [Προσευχές], σ. 10.
- Rosenfeld, Le Printemps Juif [Η εβραϊκή άνοιξη], σ. 14
- Merkado Yosef Kovo, Estudyos istorikos. Purim del Kairo [Ιστορικές σπουδές. Το Πουρίμ στο Κάιρο], σ. 17
- Ben Sham [Ένας ντόπιος], Los kuarteres popolares en perikolo [Οι λαϊκοί συνοικισμοί σε κίνδυνο], σ. 22
- A. B., Verso el Pol Nord [Προς τον Βόρειο Πόλο], σ. 25
- Aaron Pardo, El sofrayze universal e la edukasyon de nuestros izos [Το καθολικό δικαίωμα ψήφου και η εκπαίδευση των παιδιών μας], σ. 28.
- M. Besanchi, La misyon de la komunita djudia [Η αποστολή της εβραϊκής κοινότητας], σ. 33
- H. N. Bialik, L' étoile égarée [Το χαμένο άστερι], σ. 49
- Petit poème. La sainte Thora [Σύντομο ποίημα. Η Αγία Τορά], σ. 50
- M.J. Covo, Des origines de l'accusation du meurtre rituel [Για την καταγωγή της συκοφαντίας αίματος], σ. 51
- Maurice Vernes, A propos des 'Protocoles' [Σχετικά με τα «Πρωτόκολλα»], σ. 55

- Dr. E. Benveniste, Les conditions hygiéniques de la Palestine [Οι συνθήκες υγιεινής στην Παλαιστίνη], σ. 60.

El Makabeo 5684 (11.9.1923-28.9.1924)

- David Florentin, Daniel Deronda [Ντάνιελ Ντερόντα], σ. 3
- Ben Sion, Uziel Pinhas Rotemberg [Πίνχας Ρότενμπεργκ], σ. 28
- Simantov Yakoel, La kolonia regional delos djidyos de Grecia [Η περιφερειακή αποικία των Εβραίων της Ελλάδας], σ. 32
- H.B., Arte nasyonal [Εθνική τέχνη], σ. 37
- Shalom Esh [Χαίρε φωτιά], El rabi prizyonero a Rotemberg (novella) [Ο φυλακισμένος ραβίνος στο Ρότενμπεργκ (διήγημα)], σ. 41
- El sekel en la anyada 5682 [Το σέκελ το έτος 5682], σ. 46
- P., La kuestyon de la agensya djudia en el trechen kongreso sionista [Το ζήτημα του Εβραϊκού Πρακτορείου στο δέκατο τρίτο σιωνιστικό συνέδριο], σ. 48

El Makabeo 5685 (29.9.1924-18.9.1925)

- Daud Ishak Florentin, Anyada de konferensa [Χροιά συνέδριου], σ. 3
- R. L., Una brilyante pagina de istoria kontaporana. La delegasyon sionista delante el konsilyo de los reyes. “Una Palestina istorika dela mar Mediteranea al semen del fer de Hidjas a Bersheeva” [Μια φωτεινή σελίδα της σύγχρονης ιστορίας. Η σιωνιστική αντιπροσωπεία μπροστά στο συμβούλιο των βασιλέων. «Μια ιστορική Παλαιστίνη της Μεσογείου στο σιδηρόδρομο από την Χετζάζ στην Μπερσίβα»], σ. 9
- H.L., Impresyones de viaze en Eretz Israel [Εντυπώσεις του ταξιδιού στην Γη του Ισραήλ], σ. 12
- H. La elektrifikasyon de la Palestina. Ke koza es la “Palestin elektrik korporasyon”? (prozeto Rotenburg) [Ο εξηλεκτρισμός της Παλαιστίνης. Τι είναι η «Palestine Electric Corporation»; (το έργο Ρότενμπεργκ)], σ. 35
- Eli Franses, Los grandes izos de Israel. David Volfson (ala okazyon del dyezen aniversaryo de su muerte) (45) () [Οι μεγάλοι γιοι του Ισραήλ. David Wolfson (με την ευκαιρία της δεκάτης επετείου του θανάτου του)], σ. 45
- Henri Heine, Dona Klara (rakonto djidyo) [Ντόνα Κλάρα (εβραϊκό αφήγημα)], σ. 52
- Avner, Nuestros Halutsim en Eretz Israel [Οι χαλουτσίμ μας στην Γη του Ισραήλ], σ. 54
- Tsair [Νέος] Ke es la Palestina? [Τι είναι η Παλαιστίνη;], σ. 59
- S. Frug, El Meshiah. La kopa (tradisyones e legendas) [Ο Μεσσίας. Το κύπελλο (παραδόσεις και θρύλοι)], σ. 71

El Makabeo 5686 (19.9.1925-8.9.1926)

- David Florentin, Organizimos-nos [Να οργανωθούμε], σ. 3
- Eli Franses, Impresyones de un viaze en Eretz Israel [Εντυπώσεις από ένα ταξίδι στη Γη του Ισραήλ], σ. 10
- Rafael Arama, La gimnastika e el movimyento nasyonal [Η γυμναστική και το εθνικό κίνημα], σ. 20
- Moshe Atias, La vida spirituala [Η πνευματική ζωή], σ. 23
- Aaron Pardo. Su rolo en el movimyento de renasensya [Ο Ααρών Πάρδο. Ο ρόλος του στο κίνημα της αναγέννησης], σ. 28

- Diskorso de senyor Eli Franses a nombre delas societas Makabi e Teodor Herzl [Λόγος του κυρίου Ελί Φρανσές εν ονόματι των συλλόγων Μακαμπί και Θεόδωρος Χερτσλ], σ. 29
- Avla tuvida por senyor David Florentin a nombre dela Federasyon Sionista [Λόγος που δόθηκε από τον κύριο Δαβίδ Φλορεντίν εν ονόματι της Σιωνιστικής Ομοσπονδίας], σ. 33
- Avla tuvida por senyor Abraham Rekanati a nombre dela organizasyon Mizrahi [Λόγος που δόθηκε από τον κύριο Αβραάμ Ρεκανάτι εν ονόματι της οργάνωσης Μισραχί], σ. 35
- Lista de suskripsyon al « Fondo Pardo» [Κατάλογος εγγραφών στο καταπίστευμα Πάρδο], σ. 38
- Zak Erera, Los giovenos al lavoro [Οι νέοι επί τω έργω], σ. 41
- Shlomo Yaakov Amir, La ekskursyon de los Derorim Makabi en Palestina [Η εκδρομή των Ντερορίμ Μακαμπί στην Παλαιστίνη], σ. 44
- Efimerides de los Droles-Makabi [Χρονολόγιο των Ντρόρες-Μακαμπί], σ. 59

El Makabeo 5687 (9.9.1926-26.9.1927)

- A nuestros lektores [Προς τους αναγνώστες μας], σ. 3
- David Florentin, El lavoro nasyonal en Palestina e en la diaspora [Το εθνικό έργο στην Παλαιστίνη και στην διασπορά], σ. 5
- Avrom Reyzen, En la plasa del mondo (poezia) [Στην πλατεία του κόσμου (ποίηση)], σ. 8
- M. Benuzilio, Los sionistas en la komunita [Οι σιωνιστές στην κοινότητα], σ. 9
- Ben Israel, El esprito Makabeo [Το πνεύμα των Μακκαβαίων], σ. 13
- M. Usishkin, Mi primo enkontro kon Herzl [Η πρώτη μου συνάντηση με τον Χερτσλ], σ. 17
- A. L. G., Ben Yeuda [Μπεν Γιουντά], σ. 22
- Irma Singer Degania⁵, El gigante Dalban (lezenda palestinyana) [Ο γίγαντας Νταλμπάν (θρύλος της Παλαιστίνης)], σ. 26
- El Meshiah [Ο Μεσσίας], σ. 30
- H. U., El «Itahdut» [Η «Ένωση»], σ. 33
- En el batalyon djidygo. Suvenires de un lezyonaryo del 34 batalyon djudio [Στο εβραϊκό τάγμα. Αναμνήσεις ενός λεγεωνάριου του 34ου εβραϊκού τάγματος], σ. 36
- Efimerides delos Droles Makabi [Χρονολόγιο των Ντρόρες-Μακαμπί], σ. 41

El Dror 5688 (27.9.1927-14.9.1928)

- El jubilee dela Organizasyon Sionista [Το ιωβηλαίο της Σιωνιστικής Οργάνωσης], σ. 3
- Herzl e la kuestyon djudia. Una intervista kon el baron Hirsch [Ο Χερτσλ και το εβραϊκό ζήτημα. Συνέντευξη με τον Βαρόνο Χιρς], σ. 11
- Ritorno ala tyera [Επιστροφή στην γη], 19
- I. L. Peretz, El rabino de Nemiron [Ο Ραβίνος του Νεμιρόβ], σ. 25
- Teodor Herzl, Asimilasyon e sionizmo [Αφομοίωση και Σιωνισμός], σ. 27
- Ben Israel [Γιος του Ισραήλ], Raizes profundas [Βαθειές ρίζες], σ. 31
- Zak Erera, La aktivida delos Droles-Makabi en el 5687. Lavoro fekondo [Η δραστηριότητα των Ντρορ-Μακαμπί το 5687. Γόνιμη εργασία], σ. 34

El Makabeo 5690 (5.10.1929-22.9.1930)

- A.E. Askenazi, Al miftan hashana (3) () [Με την είσοδο του έτους], σ. 3
- Daniel Arama, Djovenos djidyos amad la zimmastika [Εβραίοι νέοι, να αγαπάτε τη γυμναστική], σ. 5

⁵ Η Degania Alef ήταν το πρώτο κιμπούτς που ίδρυσαν οι σιωνιστές στην Παλαιστίνη το 1909.

- Izak Cohen, Alma sana en kuerpo sano [Ψυχή υγιής εν σώματι υγεί], σ. 8
- Makabista [Μακαβαίος], Muestra gioventud e la kultura fizika [Η νεολαία μας και η σωματική κουλτούρα], σ. 16
- Shalom Alahem, El mediko [Ο γιατρός], σ. 19
- M. Besanchi, Despues de los akontisimyentos de Eretz Israel [Μετά τα γεγονότα στη Γη του Ισραήλ], σ. 28
- M. J. Covo, Études Judéo-Grecques. Rapports entre Athéniens et Hiérosolymites d'après le Midrasch Ekha [Εβραιο-ελληνικές σπουδές. Οι σχέσεις μεταξύ Αθηναίων και Ιεροσολυμιτών σύμφωνα με το Μιντράς Εκχά], σ. 1

El Makabeo 5691 (23.9.1930-11.9.1930)

- A.E. Askenazi, Al miftan hashana [Με την είσοδο του έτους], σ. 1
- L. P., El rolo de las Makabi [Ο ρόλος των Μακαμπί], σ. 2
- La Makabi, Muestra aksyon [Η δράση μας], σ. 5
- Daniel Arama, Kuyedar sovre la izyen del puerpo [Η φροντίδα της υγιεινής του σώματος], σ. 10
- M. Besanchi, La misyon de la komunita. Todo loke el djidyo deve interesarla [Η αποστολή της κοινότητας. Ό,τι πρέπει να ενδιαφέρει τον Εβραίο], σ. 15
- M. Benuzilio, El mandato palestinyano. El ensenyamyento a tirar despues dela puvlikasyon del raporto dela Sosyeta delas Nasyones [Η Παλαιστινιακή Εντολή. Η εκπαίδευση στα όπλα μετά από τη δημοσίευση της έκθεσης της Κοινωνίας των Εθνών], σ. 24
- Rehamim Aseo, Letra de Palestina. Lo Amut ki Ehie!... [Επιστολή από την Παλαιστίνη. Δεν θα πεθάνω, γιατί θα ζήσω!...⁶], σ. 29.
- Eli Franses, La Makabi en Monastir [Η Μακαμπί στο Μοναστήρι], σ. 34
- Los ke estan ala pena [Αυτοί που κοπιάζουν], σ. 37
- Αι ευχαί του κ. Δημάρχου μας επί τω νέω έτει, σ. 1⁷
- N. Manos, Souhails pour la nouvelle année [Ευχές για το νέο έτος], σ. 2
- I. C., Monsieur Valer de Vezvecony [Ο κύριος Βαλέρ ντε Βεζβεκόνι], σ. 3
- J. E., Isaac Cohen [Ισαάκ Κοέν], σ. 4
- Secretariat [Γραμματεία], Memorandum de la société "Maccabi" de Salonique adressé au congrés Maccabiste d'Anvers [Μνημόνιο του συλλόγου Μακαμπί της Θεσσαλονίκης προς το συνέδριο των Μακαμπί στην Αμβέρσα], σ. 6
- M. J. Covo, Sur les origines de la diaspora d'Israël. Premiers établissements juifs à Salonique [Για τις απαρχές της διασποράς του Ισραήλ. Οι πρώτες εβραϊκές εγκαταστάσεις στη Θεσσαλονίκη], σ. 13

⁶ Ψαλμός 118, στίχος 17.

⁷ Το τμήμα του τεύχους στη γαλλική γλώσσα βρισκόταν στο τέλος και είχε ξεχωριστή αρίθμηση σελίδων.